

פרוטוקול מס' 43

מישיבת ועדת העבודה
יום ד', כ"ט בתמוז תשל"ד - 19.6.1974, שעה 8.30

ג כ ו :

חברי הוועדה:

ש. ארבל - אלמוזלינו - היו"ר
 י. ארידור
 א. אנקוריון
 ט. גז
 ה. גרוסמן
 ש. גרוסר
 ל. דיציאן
 ע. נרסמן
 ה. זינדל
 י. יודין
 ט. כהן
 א. לין
 י. לוי
 א. מלמד
 ח. שמעוני

מזמנים:

י. בורמן - המוסד לביטוח לאומי
 י. כפלאווי - משרד העבודה
 ח. פנחסוביץ - משרד המשפטים
 ש. שפיר - משרד ראש הממשלה

מזכיר הוועדה: י. שומרון

רשמה: ע. הידשנלד

- סדר-היום:
1. חוק להארכת חוקף של תקנות שעה-חרום (ביטוח מחנדבים לעבודה בשעה חרום), תשל"ד-1974.
  2. אישור תקנות מועצת המוסד - הצבעה.

יו"ר ש. ארבל-אלמוזלינג:

אני פותחת את הישיבה.

על-סדר יומנו שני נושאים: חוק להארכת
וקף של תקנות שעת-חירום (ביטוח מתנדבים לעבודה בשעת חירום), תשל"ד -
197. בסעיף השני של סדר-היום אנו צריכים לאשר את התקנות של מועצת
מוסד.

לפני שאנו מתחילים בדיון, אני רוצה
הודיע לחברי הוועדה, שקבלתי מחבר הכנסת גרופר מכתב בזו הלשון:
אני מבקש להעלות על סדר-יומה של ועדת העבודה את הנושא: תשלום פגסיה
טעם המוסד לביטוח לאומי לעצמאיים הקלאיים החל מגיל 65. אני בהחלט
מליצה בפני הוועדה לאשר את ההצעה. זה נושא שראוי לדיון. עסקנו בו
עבר והוא לא בא עדיין על פתרונו, ומן הראוי שנעמיד אותו על סדר-היום
בברר אותו בתוכנו.

הנחלט: לכלול את הנושא בסדר-יומה של הוועדה.

אני רוצה להביא עוד דבר לידיעת חברי
וועדה. בקשתי מהשר בר-לב דיווח על הנעשה במעלות-תרשיחא, וזו תשובתו:
בהמשך להמלצות ועדת העבודה של הכנסת בנושא זה, נקט משרדנו בפעולות
באות: א. אותר שטח בגן כ-2,500 דונם עבור המרכז התעשייתי האזורי
ספוך לגבעת המסורין, והוחל בתכנונו המפורט. המרכז שאותר נמצא כ-8
מ' ממערב למעלות ובסמוך לקבוצים יחיעם ובעתון. בסוף שנת 1974 יסתיים
תכנון. ב. יאותר שטח במעלות לבניית מבני העשייה ומלאכה נוספים בשטח
ל 5,000 מ"ר. ג. תכנית החומש לפיתוחן וקידומן של ערי הפיתוח נמצאת
הכנה, ותושלם תוך מספר חודשים. - דבר שאיננו מקיף הרבה, אבל בכל-
את מצביע על התקדמות שחלה גם בנושא שנקרא מעלות-תרשיחא. זה בהמשך
דיון שמתקיים בקשר לקריית-שמרונה, שהוא נושא בפני עצמו. לדעתי, יש מקום
דון בהרחבה על כל הבעיות והמדיניות לגבי עיירות הפיתוח. פניתי כבר
שר הממונה על הנושא ובקשתי שיופיע לפני הוועדה. אנשי משרדו בקשו
נעשה זאת בחודש יולי. אני רוצה שגם את הנושא הזה נעמיד על סדר-יומנו,
בהחיל בו בתחילת יולי, כאשר נזמין את השר בר-לב, שהוא הממונה על העניין
ל עיירות הפיתוח, ונשמע על כל התוכניות להפעלת ועדת השרים לענייני
יתוח, מה יש בדעתם לעשות, ואז נגיד מה דעתנו בנושא.

חוק להארכת תוקף של תקנות שעת-חירום (ביטוח מתנדבים לעבודה בשעת חירום), תשל"ד-1974.

החוק הוא למעשה להארכת תוקף של תקנות
יימות, אבל הייתי רוצה שמד בוטון יסביר לנו. אנחנו הארכנו תוקפן של
תקנות בזמנו עד 30.6.1974. מה היה במשך השנתיים הללו? האם קרו
אונות, באיזה חומרה היו נפגעים? האם היו מקרי מוות? האם קבלו תגמולים
בתוצאה מהפגיעות, ובאיזה גובה? אבקש למסור לנו על השנתיים הללו,
ואתר-כך נשמע את מר שפיר, שהוא מנהל את הנושא שנקרא עיירות הפיתוח
במשרד ראש הממשלה. יתכן שיש לו הערות לתקנות הקיימות.

גם בדיון שהתקיים במליאת הכנסת הערנו
הערות לגוף התקנות שקיימות כיום, שרוצים לשנות אותן במידה מסויימת.
ההערות מתייחסות בעיקר לגובה הסכום אשר ניתן לנפגע שאיננו מבוטח במקום
עבודתו, וכשהוא נפגע הוא למעשה מקבל בהתאם לכל אחד אחד, כאילו נפגע
במקום עבודתו.

ה. בוטון:

לפני שבאנו לישיבה בדקנו במוסד לביטוח
לאומי כמה אנשים נפגעו ומקבלים תגמולים
לפי החוק הזה. האמת היא שבנקודה זאת אין לנו סטטיסטיקה מדוייקת.
זאת אומרת, לא ניהלנו רישום של כל המקרים האלה, לכן אינני יכול לבוא
במספרים מדוייקים. אבל מקרים אלה מועטים מאד, הם מסתכמים בין 10 ל-20
במשך קיומן של תקנות אלה. לשמחתנו הם לא נפגעו בעבודה, ולכן הם מועטים.
יש מקרה אחד של מוות, ואנו משלמים עבורו לאלמנה וליתומים. מקרים אלה
מועטים, כי לא מדובר כאן על נפגעים בפעולות אויב. מדובר כאן על תאונות
בעבודה, מקרים שמתנדבים יצאו לעבודה ונפגעו בעבודה כמשמעותה בחוק
הביטוח הלאומי; כך שמבחינה זו מספר האנשים שנפגעו קטן.

אנו מבדילים פה במספר סוגי אנשים. אם
אדם, בזמן שהוא מתנדב, הוא גם עובד - נניח אנשי הסתדרות או אנשי סוכנות,

ג. בוטון

ובאותה תקופה הם גם שכירים במקום עבודתם, הם יקבלו - כשליפגעו בעת התנדבותם - את המלאות שמחויבות לפי המבד שהם מקבלים במקום עבודתם, כאילו נסגרו במקום העבודה, אבל לא פחות מגמלאות שמחויבות לפי שכר של 528 ל' לחודש. כאן קבצנו מינימום, לפי בסיס של 17.50 ל' ליום.

יש מקרה שאדם, תכופ לפני שהיה מתנדב, היה עובד עובדי. במקרה כזה ישלם לו המוסד לפי ההכנסה שהייתה לו מעבר להתנדבות. יש סוג שלישי של מתנדבים, שזמן היותם מתנדבים הם גם עובדים, ולא היו בתכופ לפני התנדבותם עובדים. סוג זה, לפי התקנות שאנר מציעים להאריך, מקבלים את הגמלה שלהם לפי הישגם שפה של 17.50 ל' ליום. סוג זה של מתנדבים מתחלק לשני מקרים: אנשים עובדים שהם לפניה מגיל 18, ויקבלו לפי מה שהיו מקבלים כשהם בהכשרה מקצועית. (ב מתנדבים מעל גיל 18, שאינם עובדים בזמן ההתנדבות, הם מקבלים שכר כאילו הכנסתם היא 17.50 ל' ליום.

י. ארידור: ואיך משלם המעביד?

ג. בוטון: לפי 17.50 ל' ליום.

ח. שפיר:

אנו מקווים שבכנסת יוצבר תוק קבץ לביטוח מתנדבים. לי צדקה שמתנדבים אלה צריכים להיות מבוטחים, כמחוק מצד המדינה על פולתם למענה. היום באים מתנדבים רבים, ואני חושב שיש להאריך המאורעות האחרונים יש התעוררות מסויימת ואנשים רגילים לענין הביטוח. פונים אלינו בצבין זה גם הארגונים הוולונטריים וגם הלשכות השונות. השאלה המרכזית שנשאלת היא, האם אני כמתנדב מבוטח. ארגונים רבים, פירון שלא היו מודעים לזה שהיה ביטוח מתנדבים, ביטחו את חבריהם בסכומי כסף ניכרים, הולדתם הפל ששור זאת, אם קיים חוק. כך שהענין הזה חשוב מאד, במיוחד לאור העובדה שיש היום בשדה חזקה מאד בקרב הנוער להתנדב. יוצאות כעת קבוצות נוער מבתי-ספר תיכוניים לעבודת בעיירות פיתוח בתקופת הקיץ, והיוזמה באה מצד. הם יוצאים לתקופה של חודש וברים במקומות כמו שלומי ומעלות, ודואי עוד מקומות כאלה. ואחת השאלות המרכזיות שמתעוררות, האם על-ידי ההורים במיוחד, שדואגים שענין הביטוח יהיה מסודר, במקרה של תאונה לבן או לבת.

אני חושב שצב העובדה שקיים חוק מחזק את הענין, ונדמה לי שזה יתן גם הרבה יותר תוקף לברוא ההתנדבות, שאנו מבטיים לשמח וליהנות אליו במדינה.

י. ארידור:

אני מציע לתקן את התקנות שנתמקשו להאריך. לדעתי זה לא צודק שישאר בתקנות אלה שכר של 17.50 ל' ליום. אני מציע לתקן את זה לפי השכר הממוצע במשק. לפני שעצם העובדה שהיא איננו מקבל תשלום מצד עבודתם, מספיק פונצת. אמנם הוא מתנדב, אבל הוא איננו מקבל תשלום. אבל אם הוא נפגע, ואין לגו קריטריונים אחרים להעריך את שווי עבודתו, אז צריך לקחת את השכר הממוצע במשק.

ה. שפיר:

ישא מזה שכל אלה שמרוויחים פחות מהשכר הממוצע במשק, ילכו להיות מתנדבים.

י. ארידור:

אינני חושב שאנשים יסכנו את עצמם כדי לקבל את המגיע מהמוסד לביטוח לאומי. שכל מקום, צריך היה לקבוע את שכר המינימום במשק, שהוא 25 ל' ליום. והעובדה שהתאחדות המעשיינים שרם אישרה סכום זה לא צריכה לעניין אותנו. אבל אני חושב שגם 25 ל' ליום איננו סכום צודק. פי בסופו של דבר, אדם שפגע וקבל 50% נכות לנשיתות, יכול להיות אופלל כל חיינו בגלל התאונה הזאת. אני חושב שצריך לתת את הקריטריון הממוצע.

ה. זיידל:

הכל שכל הגופים שעוסקים בהתנדבות לא ידעו על קיומן של התנדבות אלה. בדברי ההסבר באמר: "מתנדב - מי שצוטה בהתנדבות לעבודה אבל הזולת, של פי הספיה של משרד המשלתי, רשות מקדמית, הסוכנות היהודית לארץ-ישראל או גוף ציבורי אחר שקבע שר העבודה...". אני מציע שההסתדרות תיכנס בגורם לשמח. (האם אפשר לדעת איזה גופים ציבוריים אחרים ששר העבודה קבץ, עוסקים

ג. התנדבות?

ג. בומרון: זה גפון, אף גוף ציבורי עדיין לא סנה אלינו שנאשר אותו להיות גופן לשלוח מתנדבים, שכל פי השליחה שלו הם יהיו פבוטחים לפי תקנות אלה. שר העבודה עוד לא אישר אף גוף צבאי. אם שר העבודה היה מאשר, הדבר היה מובן לצדדים ועדמת העבודה. גם אם היו פניות כאלה, פנדאה שלא מצאו אותן מוצדקות, או שלא עברו על הדרישות ששר העבודה קבע. מכל מקום, לא היו פניות ששר העבודה קבע שהם רשאים להפנות מתנדבים. אם יהיו פניות כאלה, נתיחס אליהן באהדה רבה.

סעיף זה הוכנס לפי בקשת ועדת העבודה בכנסת השביעית, כדי לאפשר לכל גוף, שהוא גוף ציבורי אחר, לפנות לשר העבודה ולבקש אישור. עד היום, לא הייתי אומר שלא פנו, אבל השר לא אישר אף גוף. בקשר להצעה להכניס את ההסתדרות לגוף ציבורי הפסנה מתנדבים, אני רוצה להזכיר שבכנסת השביעית הוצעו להצטרף, אבל אז התעוררה בעייה של הסתדרויות אחרות, ולפי בקשת ועדת העבודה הוחלט לא להזכיר את ההסתדרות בפפורש, אלא לאפשר לה לפנות לשר. אנו נקבנו בחוק ברשימה של גופים שעוסקים למעשה בהתנדבות. אלה הם משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות והסוכנות היהודית לארץ-ישראל. לגבי ההסתדרות אין התנגדות להכניס אותה, אבל לפי בקשתם הוחלט לא לעשות זאת.

ה. זיידל: לצדדי, איננו מסתפק בתשובה. היום מתפרסמות פודעות בכל העיתונים ששם ההסתדרות לפתנדבים, ואיגודים מקצועיים שונים מתנדבים לעבודה בספנה ולביצורים. כאן מדובר לא על גוף ציבורי, אלא על מתנדבים. מאז פלחמת ששת הימים ועד היום ההסתדרות היא אחד הגופים המרכזיים בפדונה שמשגה מתנדבים. לכן, אני מציע באותו עיקר, ובקשר מהמוסד לביצורים לאומי להכיר בהסתדרות כגוף. אם זה קשה - שאם תפנו להסתדרות, פי זאת אחרית לגבי המתנדבים.

ג. בומרון: אני מקבל את הצעתו של חבר הכנסת זיידל. הבעייה היא שההסתדרות לא פנתה בבקשה כזאת.

פ. גרופר: אני מבין שפונדקם לחוקק חוק קבע, ושאלתי היא - מדוע הקיפת חוק קבע צריכה להימנע כלי-עך הרבה שנים? (ב) אבקש הסבר איך זה מתקשר עם המתנדבים מתו"ל?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינג: דרך הסוכנות היהודית.

פ. ורשמן: אני רוצה להפיר לחבר הכנסת זיידל, שלא נמלחה פל-עך מהכנסת דברים בדורים לחוקים. מקרה זה הוא דבר חיובי, אבל בדרך-כלל בשמפניסים לחוק וצריכים לתקן, זאת פרוצדורה ממושכת. מושב שזה יהיה פנדחה של תקנות. שר העבודה צריך להוציא תקנות, ובזה גופרים את העניין. מלבד שלושת הגופים המופיעים בדברי ההסבר, יתכן שישוב עוד 30 גופים במדינה שעוסקים בהתנדבות. אולי התעשיינים, אולי התאחדות "מכבי", ועוד. ברגע שאנו אופרים שזה ייעשה באמצעות חוק, אז כולם גפליים.

אני מציע שחבר הכנסת זיידל יפנה את תשופת-לב חבר הוועדה המרכזת בהסתדרות, שר ורשב"קה, אשר עוסק בזה, ושואר יפנה בבקשה כזאת. אני רואה את זה פדבר שלא פדבר המקובלת, אבל אני מוכן לעשות זאת למען המתנדבים, אבל לא פדרך של חוק.

ל. דיציאן: אני חושב שיש טעות בכל הגישה הזאת. יש צורמים שמפנים. אינני חושב שההסתדרות מפנה את האנשים. ההסתדרות מעמידה לרשות הממשלה, או גופים אחרים, מתנדבים, אבל הם מופנים למקום סטויים ולמטרה סטוימת לא על-ידי ההסתדרות ולא על-ידי "מכבי". ואם הם עושים את זה, זה פסול בעיני.

ת. פונסוביץ: ד"ר דיציאן בעצם השיב את מה שהתכוונתי לומר. אני משוכנעת שיש הכוונה ויש חלוקה. לא מתקשרים עם מקום במישרין ושולחים לשם מתנדבים. ההפנייה היא או של הסוכנות היהודית או של הממשלה, אם זה עבודה ביצורים וכו'.

לחבר הכנסת גרופר רציתי להשיב, ביחס לחוק הקבע, אין זאת אומרת שעד היום אין הסדר, זה יהיה חוק קבע במקום

ה. פנחסוביץ

הקנות שעת חירום שחלוח רק לגבי מתנדבים בעבודה, אבל כל יתר המתנדבים שייכללו עכשיו בחוק הקבע, כמו עובדי מגן-רוח-אדום שכלולים כבר בחוק ביטוח לאומי, כעת זה יהיה פרק בחוק ביטוח לאומי אשר יכסה את כולם, ירכז את כל המתנדבים. אבל אין זאת אומרת שהיום זה לא מוסדר. היום כולם מבוטחים.

י. ארידור:

אם אנחנו עוסקים בחוק זה, אז טובן שצריך לתקן אותו. יכול להיות מצב שביצורים עושה משרד הבטחון. לכן אני מדגיש, שיכול להיות מצב שבגלל העובדה שההסתדרות שלחה מתנדבים, הם לא יהיו מבוטחים, ואיבנו יכולים להשאיר את המצב כמו שהוא. יותר מזה: אי-אפשר להסתפק באישור ההסתדרות או גוף אחר. כאן עלול להיווצר מצב, שהקביעה צריכה לכלול את מטרת ההתנדבות לעבודה ואת מקומה. כלומר, על כל התנדבות והתנדבות צריך יהיה לקבוע צו חדש באישור ועדת העבודה. הייתי אומר שעל כל אדם צריך לקבוע צו חדש.

ט. בוסנו:

אנו מפרשים, הגוף הציבורי האחר לגבי הגוף שפונה, ולא לגבי האדם.

י. ארידור:

אז צריך שיהיה נוסח כללי מאוד. זאת אומרת, לעזור לישובי ספר. המקום - מדינת ישראל. אם אינכם רוצים לתקן את החוק, הקביעה שלכם צריכה להיות כללית מאוד. אינכם צריכים לחכות לבקשה של הגוף עצמו. אם לא כתוב שהגוף צריך לבקש, אז באמת אינני יכול לבוא בטענות מדוע הוא לא ביקש. שר העבודה צריך לקבוע את הדבר בצו, ואינני רואה שום סיבה מדוע לא תלכו לשר העבודה. הוא יקבע, ואתם תביאו את זה לאישור.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

הנושא הזה הועלה כאשר הארכנו את התקנות לפני שנתיים, ואז באמת נאמר לנו שההסתדרות אינה שולחת ישירות, אלא אחראית לפעולה הארגונית. הגוף האחראי הוא השולח, הוא המפנה. גם עכשיו, כפי שידוע לי, ההסתדרות מארגנת והפעולה הזאת נעשית למעשה על-ידי משרד הבטחון. כל העניין של הקמת גדר בצפון הארץ, הוא בתחום משרד הבטחון. הוא הגוף המפנה, והם מסייעים לו בארגון.

יש מקרים מסויימים, שהתנדבות אינה באה על-פי פנייה או על-פי בקשה רשמית מגוף שהוא מוכר על-פי החוק, שהוא יכול להפנות. נניח, משק מסויים פונה ומודיע שהוא זקוק לאנשים; או קבוצה נוער שיוצאת לעבודה, נשאלת השאלה אם הדבר הזה מכוסה. איך לגבי קבוצות נוער?

ט. בוסנו:

בקשר לקבוצות נוער פועל משרד החינוך והתרבות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לפעמים יוצאת קבוצה לעבוד בשבת במקום מסויים. נשאלת השאלה מה לגבי אלה, האם הדבר הזה מכוסה? האם שכתוב פה עונה, או לא עונה?

אין לי ספק שאנחנו צריכים להפנות את תשומת-לבה של ההסתדרות, במידה שהיא עוסקת בנושא הפנייה למטרות חשובות כאלה, היא בהחלט צריכה להיות מכוסה גם מבחינה זאת, שאותו מתנדב לא ייפגע כתוצאה מכך שאותו גוף אינו מוכר בחוק. אני שאלתי את אנשי ההסתדרות אם הם יודעים על קיום החוק, וקבלתי תשובה חיובית. ההסתדרות כהסתדרות איננה גוף קטן של מה בכך. היא חייבת להיות ערה לכל הדברים האלה, ולדעת על קיומו של חוק כזה.

י. ארידור:

ומה עם שר העבודה?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אז יפנו את תשומת-לבה. ההסתדרות איננה מספיק ערה לגבי דברים מסוג זה, ואנו

מפנים את תשומת-לבה.

ש. שפיר:

אחד התפקידים שלי הוא להביא לתשומת-לבם של הגופים שמפעילים מתנדבים, שקיים דבר כזה, ואעשה זאת גם במקרה האמור. ואז כל אחד עושה מה שהוא רוצה.

א. ארידור:

זה לא מספיק, כי האחריות שלנו לגבי מחנדים איננה תלויה בזה שכל אחד יעשה מה שהוא רוצה. נחנו צריכים לדאוג לכך שהשר יאשר את החוק.

ב. שפי:

במקרה כזה יש להכין רשימה של כל אותם גופים פוטנציאליים שמפעילים מחנדים במדינת ישראל, זה לא דבר קל.

ג. ארידור:

אבל אפשר לעשות את זה על אלה שאנחנו יודעים, כמו ההסתדרות.

ד. ש. ארבל-אלמוזלינג:

תפקידנו איננו להפנות תשומת-לבנו של גוף ציבורי זה או אחר. הדברים מתפרסמים, צריכים להיות ערים להם. אותו גוף צריך לדעת כל כך ולהיות מכוונה גם מבחינה זאת. בני מבקשת מחבר הכנסת זיידל לפנות במקרה זה באופן פרטי.

ה. זיידל:

אני הצעתי להשוות את ההסתדרות לרשויות המקומיות גם מבחינה ציבורית, אבל אני מבין ויש כאן התנגדות, אז אני מקבל את דבריו של מר נוטון, שהוא יפנה את תשומת-לב ההסתדרות.

ו. נוטון:

נשאלה פה שאלה לגבי מחנדים מחו"ל. ובכן, מחנדים מחו"ל שבאים לכאן דינם לכל דבר דין עובדים מירושלם, מכיוון שחוק ביטוח לאומי לא מחנך חנאי שהעובד ונפגע יהיה תושב ישראל, אלא אפילו מי שבא מחו"ל רק להתנדבות, מבוטח ימו כל תושב מירושלם.

ז. ורטמן:

אם בדרכון של המתנדב כתוב שאסור לו לעבוד, מה מצבו אז?

ח. פנחסובסקי:

אז העבירה היא כלפי המדינה.

ט. לינג:

אתם מכירים את הוויכוח בדבר תאונות שקורות בדרך לעבודה או בחזרה מטעם. בחורים צעירים שבאים מחו"ל, מתגוררים באכסניות ועוברים ממקום למקום. אני רוצה שתדעו שהדברים האלה כבר עמדו במבחן, ואני יודע על שני מקרים, ואני חרד מאד שאיזה משפטן ירצה להצטיין כדי להוכיח שלא מגיעה לאותו בחור גימלה. אפשר לקבל את העניין הזה בקלות, אבל אני בפירוש חושב, שכדאי שנבחן את העניין.

י. ש. ארבל-אלמוזלינג:

הכוונה פה לתושב חוץ אשר בא לארץ כמתנדב, כמו אותה בחורה מתנדבת שנהגה בקיבוץ שסיר. היא נשלחה על-ידי הסוכנות היהודית. לא מדובר כאן על נועד שעובר מאכסניה לאכסניה.

יא. לינג:

אני רוצה להסביר למה הדברים יכולים לברוא. באים מתנדבים צעירים מחו"ל, גרים בקיבוץ מסומ-העמק, נבית - אני מדבר על מקרה שאני יודע עליו - הם עובדים, והלכו להתנדב במקום מסויים. בלי להם הלכו לבלות עם קבוצת מתנדבים בקיבוץ עין-השופט ונשארו ללון שם, ולא יצאו בנזק לעבודה באותו מקום שהיו צריכים לעבוד.

יב. ש. ארבל-אלמוזלינג:

זאת לא תאונה בעבודה. זאת סטייה.

יג. לינג:

אני בפירוש חושב שאת טועה. אני חושב שאנחנו צריכים לעודד את העניין הזה.

יד. נוטון:

אני רוצה להפנות את תשומת-לבכם לסעיף 36 של חוק ביטוח לאומי בעניין זה. שם באמר: "תוך כדי הליכתו ממקום בו הוא לן, אף אם איננו מעורב, או ממקום עבודה אחד למשנהו". זאת אומרת, אם אדם לן בבאר-שבע ובנוקה הוא הולך לקיבוץ בטביבה ונפגע בדרך, הוא מבוטח. לכן, לשאלתו של חבר הכנסת לינג יש תשובה חיובית. בחוק.

טו. ורטמן:

תאונתו של חבר הכנסת לינג אני מבין שהוא מספיק להסבר, אבל גדמה לי שאנחנו צריכים

מ. ורשמן

לדאוג לכך שהמתנדב יהיה מבוטח כפי שמבוטח אזרח ישראל בגיל, ולא לחפש דברים יוצאי-דופן. אם נתקן קודם את הדברים הציקריים, מפילא זה יכול על הדברים האחרים. אם עורך-דין מסויים ימצא איזה שהיא פירצה, המחוקקים ימצאו דרך לסתום אותה.

ל. דיציאן:

אני מסכים עם דברי חבר הכנסת ורשמן.

בענין הספיייה בדרך יש פסקי-דין של בית-

המשפט העליון ובית-המשפט העליון לדיני צבדה, שקובצים באופן מפורט, שאם זו ספיייה ניכרת מדרכו לצבדה, או מצבדתו, זה לא נחשב למאונת

צבדה. אבל אני מסכים עם דבר אחד. אין כל סיבה לתת הגנה יותר גדולה

למתנדב, מזו שניתנת לעובד מקומי. השאלה היא אחרת - אם איננו צריכים

למצוא הגדרה יותר מופסת בקשר לעובד גם מקומי, פי הבעיות הן די חמורות

ומתעוררות בהרבה מאד מקרים של עובדים מקומיים דווקא.

מ. גז:

ידוע לי פקדה על קבוצה של ששה מתנדבים

שעברו מקיבוצ אחד לקיבוץ אחר, והקיבוץ

שקיבל אותם לא הודיע על כך. מה דינם של מתנדבים אלה, אילו חס-וחלילה

היה קורה להם דבר?

היו"ר מ. ארבל-אלמוזלינג: הם מבוטחים לפי החוק.

מ. ברונו:

ההפנייה לא צריכה להיות לקיבוץ מסויים.

מספיק שהיתה הפנייה משום הסוכנות היהודית

למשקים. אם הם ענו על הקריטריונים שבתקנון הזה, זו היתה יכולה להיות

תאונה בעבודה.

י. כפלאווי:

חבר הכנסת ורשמן שאל, מה קורה אם בדרך-כונן

של המתנדב מתוב שאסור לו לצבוד. הכוונה

היא לעבודה בשכר, ופאן מדובר על המתנדב שלא על-פנת לקבל שכר, אז

כאן הם כן מבוטחים.

מ. ארבל-אלמוזלינג:

כל ההפרות שישמעו כאן בענין ביטוח

מתנדבים מת"ל הן חשובות והאוליות בהחלט

להיות גורנות כאשר אתם מחילים את החוק הפולל על ביטוח מתנדבים. זה

יהיה חוק של קבע.

בעבור עתה לענין התגמול. אני מבקשת לדעת

שני דברים. קודם-כל לגבי זה שנמצא בהפסדה מקצועית, אם הוא לפשה מגיל

18 וקורה מה שקורה; ב) בעקבות העלאת תקרת המקסימום בחוק הביטוח

הלאומי, אישרנו צב בדבר העלאת המקסימום של דמי הפגיעה בעבודה

ל-67.50 ל"י, שהם 75% מסכום של 2,500 ל"י. אבל לגבי ההפגמות אני חושבת

שקבענו באותו צב 37.50 ל"י. אני מבקשת לדעת קודם-כל את שני הדברים

האלה לגבי ההפסדה המקצועית, מה מקבל אדם לפשה מגיל 18? וגם לגבי אדם

שמבוטח במקום עבודה, המינימום הקודם היה 17.50 ל"י. מה הוא היום?

מ. ברונו:

לגבי פי שמבוטח בהפסדה מקצועית, המצב

היום הוא שאנו משלמים לו גימלאות לפי

שכר של 500 ל"י לחודש. זה מבוטח על הכנסת מינימום של 50 ל"י x 10.

זאת אומרת, התגמול שמתקבל לעובד שכיר יחזש כאילו משכורתו 250 ל"י,

ואז משכורתו פי שניים. פי שנפגע בהפסדה מקצועית יקבל לפי שכר של

500 ל"י לחודש.

היו"ר מ. ארבל-אלמוזלינג: מתי זה נקבע?

מ. ברונו:

ב-1.4.1970. ענין ההפסדה המקצועית מתואר

למעשה עם שפרד העבודה. הם גם משלמים דמי

ביטוח לפי אותו שיפור, ולמעשה לא היו השגות לגבי הענין הזה עד עכשיו.

היו"ר מ. ארבל-אלמוזלינג:

מר כפלאווי, מהו הסכום שאתם משלמים היום

עבור הפגמות? האם זה לא השתנה?

הסכום לא השתנה.

י. כפלאווי:

זיו"ר ש. ארבל-אלפרזליצו: אנהנו לא ימדלים לתשיך לחשב תגמול על פנים של 500 ל שקלים פחות 1970. מדין ול תקציב פשרי העבודה אני תפיד מוצנת על התגמול שנתן לאגודה ההכשרה המקצועית, ישנה רק מנוסחים בימות בעבודה, ואין ביטוח אחר. יש לבדוק ות גושא ההכשרה המקצועית, כי הגיעו אלי דברים שמונחים תיקון.

בעבור לחלק השני, אלה שפגשו העבודה איננו נבטח אותם כשהם יוצאים במתנדבים. העליצו את המקסימום, גם את המינימום, ועקבות העלאת תיקרת הבימות הלאומי. המינימום הועלה ל-37.50 ל המקסימום ל-67.50 ל.

ג. ברונו: העליצו את המקסימום לתשלום דמי פגיעה בעקבות הצלאת התיקרת המקסימום בחוק הבימות הלאומי, ל-2,500 ל. קבעו 3/4 מקסימום הפנסיה שלפיה משלמים דמי בימות ליום, וזה 67.50 ל. אבל בשום מקרה לא קבעו שהמינימום הוא 37.50 ל ליום. אני חושב שבענין זה היוצאת-ראש מוצה. אנו קובעים את ימי הפגיעה לפי שכר העובד. אם העובד הרוויח 1,000 ל לחודש, הוא יקבל 75 ל. אם הוא מרוויח 100 ל לחודש, לפי זה צריך לשלם לו 100 ל, אבל ובעבור מינימום של 250 ל. אדם שהכנסתו למעשה פחותה מ-250 ל, מעבידו משלם כאילו הרוויח 250 ל לחודש. אני רוצה שתמדילו בין מקרה שאדם רק ותחיל לעבוד, עמד רק יום-יומיים והשתכר 250 ל לחודש. אבל אם בברור ואדם עובד במשך שנים ומרוויח 300 ל לחודש - בהנחה שיש דמי פדג - הוא יקבל לפי החוק 3/4 מהכנסתו, שזה 225 ל, ויקבל קיצבת נכות בהתאם לזה.

זיו"ר ש. ארבל-אלפרזליצו: אני עדיין לא משוכנעת שאין פשרו אחר. אתם כוללים גם קבוצות אחרות במסגרת בימות מפגעי עבודה, שהם לא בתשבים רק כציבור עובדים, אלא יש לפע קבוצות נוספות שאתם מנוסחים כמפגעי עבודה.

ג. ברונו: יש לנו קבוצות של עובדים, מתנדבים. לפע קבוצה נקבע השכר שלה.

זיו"ר ש. ארבל-אלפרזליצו: אין השווייתם שיה של 250 ל לתשלום דמי פגיעה?

ג. ברונו: יש הוראה שאומרת, שדמי בימות שמשלמים עבור עובד שכיר, אם הכנסתו פחותה מ-250 ל לחודש, משלם לו המעביד דמי בימות פאילו הפנסית היתה 250 ל. פשוט זינימום זה נקבע ב-1.4.1974.

ג. פפלאווי: זה תוקן בתקן בעמות לאומי תיקון מס' 15, שתוקפו ב-1.4.74, וזה עדיין הפנסית מינימום 50 ל לחודש. זה חל, למשל, לגבי עוזרת בית שבאה יום אחד בשבוע לשעתיים לעבודה בקירון. גם לה יש שששום של עובד, אז עושלת את התקנות שזה מגיע ל-30 ל לחודש. פאן מדובר פמה המעביד חייב לשלם דמי בימות כשמה השכר הוא באמת מינימלי ביותר.

ג. דיציאן: אני קראתי לא רק את הסעיף הזה, אלא גם קצת הלאה, ואני רוצה להציע את תשומת-לפפה יסעיף 4: "מתנדב, כאמור בתקנה 23(א) לפי הכללים. . . לפי שפר ול 17.50 ל ליום". נביח שבן-אדם איננו עובד, הוא נבה בפנסיה; הוא רוצה להתנדבות, ונפגע. האם אתם צותנים לו 17.50 ל ליום? האם זה נתקבל על הדעת? או ביקח דוגמא של אדם שאין לו פנסיה והוא חל מקיצבת מימות הלאומי, והוא מתנדב ועושה עבודה שומה.

ג. ברונו: בפנסית השבילית העברנו מספר חוקים ותיקנו פמה דברים בנושא זה, שיש לו נגיעה ישירה וליהם. בחוק שירות מילואים (תגמולים) קבענו, שאדם שלא עמד לפני-פן, זיה שמונח, ויצא למילואים, הוא יקבל תגמולים לפי מחצית השכר הממוצע. השכר הממוצע במשק כיום הוא 1,280 ל. לפיפן, מחצית השכר הממוצע הוא 640 ל לחודש. לפי 640 ל לחודש, יוצא 21 ל ליום. אם זיינו רוצים להשוות את תקנות המתנדבים לפע שמקבל אדם שיוצא למילואים, זו טובת, שאי-אפשר לקחת קנה-מידה מה אפשר לשלם לו - גם שם קבענו ויראו אותו פאילו השתכר מחצית השכר הממוצע במשק. מקומל עלינו הכלל,

פ. ברוטן

שמי שצונד מקבל לפי העבודה שלו. אם אין לו שטר לפני שהוא יצא להתנדבות, או לפני שיצא למילואים, או נותנים לו מחצית השכר הממוצע במשק; ולא השכר הממוצע כולו, כי יש שם מרשימים כאלה, שכל המושגים שעסקו בכך הגיעו למסקנה שזה שכה גבוה מאד לאלה שלא השתפרו, ולכן להגיע לקו השווה והחליטו על מחצית השכר הממוצע במשק.

אני מציע שמשקנת 17.50 לי ליום בלבד לפי

מחצית השכר הממוצע במשק.

ל. דיציאן:

הארגונים של פר ברוטן היא ארגונים, אם בקבל אווה אר לא. ב-1.4 קבעו 1,280 ליום כולנו יודעים שזה כבר לא קיים היום, ובמל שלה ב-20% לפחות. תקנות אלה צריכות להפנס לתוקפן ב-1.7. גם אם אנו מסתמכים על השכר הממוצע במשק, אתה מביע לפיכך של 25 ליום. השכר הממוצע במשק בקבע פעם אחת בשנה, ואם עברנו תקופה מסוימת ויש כבר עליה של 20%, אנו צריכים להתחשב בזה. בקשה להתנדבות, איננו יכולים ללכת מעל ומעבר למה שראוי לקבל צומד רגיל שאיננו מתנדב.

י. אדידור:

אין לי קריטריון אחר מלבד השכר הממוצע במשק.

ל. דיציאן:

גם צומד רגיל שומע, ועד החלטה לא עמד, בקבע לו מינימום של מחצית השכר הממוצע במשק. אני חושב שאם בלבד בקר זה, אז ההגדרה לחיים לקבוע לפחות 25 ליום.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינג:

לאחר שהיה זיון במליאה, התקיימה לענין הסכום. אחד-שך באמי בדבריה עם אנשי המוסד לביטוח לאומי. מה שרציתי לקבל, תנאם את מה שהפרי הכנסת לפעולה מבקשים. בלומד, 25 ליום. איננו מציעים שלא נקבע את גבול השכר הממוצע במשק. נשאר את ענין ההגדרה הזאת, אם זה הצדקה לשכר הממוצע במשק, לחוק שצומדים להפיק. מה שהורדה רוצה פאן, ובצדק, שהסכום הזה לא יהיה צמוד. בקבע עפשו את הסכום הזה, אבל שהמלצה לחוק שיצטרך ויציגו. הם צריכים להצמיד את כל הענין הזה לשכר הממוצע במשק, כדי לשמור על הערך הריאלי.

ל. דיציאן:

ההסתדרות צריכה לשקול אם בתקופה אינפלציונית חספיק רק פעם אחת בשנה לקבוע את זה.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינג:

ההצעה השניה לגבי התקופה של ההפסדה המקצועית. אותו אדם, אני רואה אותו באדם צונד, ובצא במסגרת הפסדה מקצועית, אבל הוא עובד. איננו יכולה להשוות אותו לאדם שאין לו ביטוח. אנו באים לקבוע לו, מהצעה, 25 ליום. אותו בסיס של החישוב שהיה 500 ליום, איננו יכול להשאיר היום, ופאן חייב לבוא שיגרו. או שנגדפן פתחית ההפסדה הריאלית שהיתה במשך התקופה הזאת ובעל את הסכום הזה. לא יכול להיות שסכום שנקבע לפני ארבע שנים ישאר היום.

פ. ורמון:

אני מצטרף לדעת היושבת-ראש בנושא זה. חשבתי שפדא להכניס מחצית השכר הממוצע במשק, גם עפשו. כי במקרה החוק בא אלינו, אבל מומם שלא נצטוק בשאלה אם יש הנמחה שזה יהיה בתוק. מומם לחקות לחוק ושה יוסדר.

אני רוצה לומר, שחברי הכנסת מעלים הצעות מקסימליות מעבר למה שמישהו היה יכול לצפות. לוא חבר הכנסת ארידור היה אמר שזה לא יהיה פחות מחבר המליאה, אז יש בזה הגיון. כי מי שלא עובד, ואולי מפלל לא עבד, לא צריך לקבל פחות ממה שמקובל במינימום במשק. אבל לבקש פעם את מקסימום השכר הממוצע במשק - זה כבר יותר מדי. לפן אבחנו אמרים שהיא חייב לקבל שכה גבוה, מחצית השכר הממוצע במשק, שזה קריטריון לרבים. זה מתקבל על הדעת. אם איננו גולשים לפתחית השכר הממוצע במשק, וקובעים 25 ליום, הוועדה צריכה מחצית, ואולי יותר -

א. ורמון

זכי רואה את זה כדבר חשוב ומועיל, ואני מציע שבסיים את החוק הזה ירום, כי כנראה שעד ה-30 לא תחיה לנו הזדמנות להביא אותו לקריאה גיבוי ושלישית בפנסת.

אני מקפץ ~~ה~~ הצעת היושבת-ראש בענין זה. א. ליון:

א. ארידור:
אני רוצה להבהיר מדוע צריך לעשות את השכר הממוצע במשק. באגמט להצביע על כך, ואם יהיה מיעוט, אבקש להסתייג. אינני רוצה שאם יש ליקויים בחלקים אחרים של החוק, יש להוסיף עליהם עוד ליקויים. בנימוק שכבר יש ליקויים, וזו בוסיף עליהם עוד אחד. אנו צריכים למחון את הנושא הזה בפני עצמו, ויין לי קריטריון אחר לגבי מתנדבים, ואני חייב לתת להם יחס הוגן. אז גם אין שכר קודם שאפשר לחשב לפיו, יש לקחת את השכר הממוצע במשק. אני מבקש להעמיד את הצעתי להצבעה.

א. בוטרו:
בהצעת התקנות ודאי שמתם לפ שלא בקבוצה בסכום, שלא עשינו השוואה, ואמרנו שאם ומתנדב מתחת לגיל 18, יראו אותו כאילו הוצג בהפסדה מקצועית. אם נצר ונכד נפגע כשהוא צובד בהפסדה מקצועית, הוא מקבל לפי מה שנקבע בחוק גבישות הלאומי. כשבאנו להשוות את תקנות המתנדבים, אמרנו שנוצעה ווריון, פי שורת התקנות להשוות מתנדב לאדם עובד. ואמרנו שאם הוא ותחת לגיל 18, ייראה כאילו הוא עובד בהפסדה מקצועית, וכל מה שנימון ום יחול ארשומטיית כאן. אני לא מציע לסטות מזה. לא באנו בדברים עם ושרד העבודה לגבי הנושא הזה, ולפן אינני מציע לשנות בנוגע להפסדה וקצועית.

לגבי ההצעה השנייה שהוצגה על-ידי היושבת-ראש - 25 ל ליון - ושקבלה את המלצת חברי הוועדה - אני חייב לומר והבימוקים שהועלו כאן על-ידי חבר הפנסת דינצורן, שהשפעה הממוצע במשק ויצנו מעודפן, רק בגלל הנימוק הזה אנו מסכימים ללפת ל-25 ל ליון. חוק הקבוע יתפן שיהיה מקום להצמדה. אבל כעת, כפי שהיושבת-ראש הציעה, ובר מופנים לקבל את ההצעה, שיהיה בקום שכה של 25 ל ליון, ואני מבקש לא לשנות את ענין ההפסדה המקצועית. יתפן שיש פה מקום לתיקון, אבל זה מסגרת התקנות של חוק ביטוח לאומי. אני עובד להביא הערות אלה בפני מוסד ושרד העבודה, לגבי האנשים שבמצאים בהפסדה מקצועית.

זי"ר ש. ארבל-אלמוזליצן: אינני מקבלת את דברי מר בוטרו לגבי הפסדה מקצועית. כאן היו שני ספורומים: 16.65 ל ו-17.50 ל. זאת אומרת, ההפרש ביניהם היה אמילור פחות מלככה. עפשינו וולצנו מסכימים על הסכום של 25 ל, לגבי זה שקיבל קודם 17.50 ל. אינני יכולה להסכים שהסכום של 16.65 ל ישרא פפי שהיה בעבר. אני מציעה לעשות את אותה יחסיות של הפרשיות שהיתה כאן, ושאת הבסיס של החלשום ודאה 22 ל. נצלה את הסכום מ-16.65 ל ל-20 ל ליון, ואז הבסיס של וחישוב יהיה לפי 600 ל.

א. ארידור: זה פחות משכר מינימום.

א. ארבל-אלמוזליצן: זה לגער, למטה מגיל 18. אני מציעה שלבער למטה מגיל 18 בקבוע 20 ל ליון, ואילו מעל יל 18 - 25 ל ליון.

א. ארידור: אני מבקש להעמיד את הצעתי להצבעה. אני מבקש, שכאשר אין קריטריון אחר, זה יהיה ושכר הממוצע במשק.

זי"ר ש. ארבל-אלמוזליצן: אני מעמידה את הצעת חבר הפנסת ארידור להצבעה.

הוחלט: לא לקבל את הצעת חבר הפנסת ארידור.

זי"ר ש. ארבל-אלמוזליצן: אני מעמידה את ההצעה לקבוע 20 ל ו-25 ל להצבעה. להעלות את הסכום מ-16.65 ל ל-20 ל ליון, ו-17.50 ל ל-25 ל ליון. הוחלט:

ל. דיציאן:

אני מבקש לראות את הדברים לפני שיונחו על שולחן הכנסת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

כל השינויים יהיו בהתאם למה שסיכמנו פה. סיכמנו ביחס לשני דברים למעשה, מעבין 20 ל-25 ו-25 ל-20. אנו מבקשים להפין את החוק לקריאה שניה ושלישית, ולפני שיביאו אותו לשלב האחרון, אנו מבקשים להביא אותו לורודה.

חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968 תקנות בדבר מועצת המוסד

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני רוצה להודיע שחבר הכנסת אנקורדיון בא במקום חבר הכנסת ג'ור מורד, וחברת הכנסת גרוסמן באה במקום חבר הכנסת יצחק תמיר.

בישיבה הקודמת סיכמנו את הדיון, וקבלנו את הצעת חבר הכנסת זיידל בקשר לפסקה (2), שבה היה פתוב: "בפסקה (7) בסופה יבוא "אלא אם קבע נשיא בית הדין הארצי לעבודה שניציב זה לא ישב בתובענה שהמוסד צד לה או שעשויות להתעורר בתובענה שאלות הנוגעות לחוק המוצע על-ידי המוסד." הוצאנו את הפלים "אלא אם קבע נשיא בית הדין הארצי לעבודה", ואמרנו: "בפסקה (7) בסופה יבוא "נציב זה לא ישב בתובענה שהמוסד צד לה". אנו קובעים את זה בצורה פסקנית.

את הדיון סיימנו והשארנו רק את ההצבעה, לפי הצעת חברי הליכוד.

ל. דיציאן:

אני מתנגד לפסקה (2) באופן עקרוני.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מעמידה להצבעה את התקנות בדבר מועצת המוסד, עם התיקון.

הומלם: לאחר את חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968, תקנות בדבר מועצת המוסד, עם התיקון בפסקה (2).

ל. דיציאן:

לאור הוראות ההצעה שקבע הדין במיקוד התקנות, אלה הן התקנות של איגוד העובדים הפללי יש אפשרות לשלוח למועצת המוסד לביטוח לאומי 12 חברי, ולפי האינטרסציה שקבלנו עד פה, נציג אחד ביתן להסתדרות העובדים הלאומית; לעומת זאת 11 נציגים בשלוח על-ידי האיגוד המקצועי של ההסתדרות הפללית, היתה פניה מצד פיעת הליכוד למזכיר הפללי של ההסתדרות, בבקשה שגם הטיעה האופוזיציונית תקבל נציגות מתאימה במועצה, בהתאם לדתו של חבר הכנסת זיידל. קבלנו עפ"י הודעה מהמזכיר הפללי של ההסתדרות, שלפיה הוא מוכן להקצות מקום לנציג מתאים אחד לסייעת הליכוד, במסגרת שהאיגוד המקצועי איבנו שולח 11 חברי, אלא רק 7 חברי. אם נפון שהאיגוד המקצועי שולח רק 7 חברי, אין לנו התנגדות שרק נציג אחד של הליכוד ייצג את הליכוד במועצת המוסד לביטוח לאומי. במקרה שיתברר שהנציגות של האיגודים המקצועיים מונה 11 חברי, אנו נעמוד על כך שנציגותנו תוגדל בהתאם ליחסי הכוחות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני חוזרת ומודיעה, שכל הנראה של נציגות לסייעת זו או אחרת במסגרת איגוד העובדים

אינו מעניינה של ועדת העבודה. כל העניין הזה הוא במסגרת הארגון עצמו, ואם יש אלתורים מעבות על ייצוגם, או אי-ייצוגם, במקרה תדונו בהן שם, והלואי שתצליחו. זה איבנו מעניינה של ועדת העבודה. לא נמערב בזה, לא עפ"י ולא בעתיד.

עפ"י אני רוצה למלא חובה געימה ולברך את חבר הכנסת מאיר פהן לנישואי הבן. בלחות מקרב לב לזוג הצעיר, ולהודיע. אני מאד מצטערת שלא יכולנו להגיע באותו יום להצעה, אבל אני מקרה שגשתמך בשמחות אחרות בשמחתה.

פ. פהן:

מודה רבה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מודה לכם. הישיבה נעולה.